

2. Положення про дистанційне навчання: Наказ МОН України від 25.04.2013. № 466. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>. (дата звернення 20.10.2019).

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ілійчук Любомира Василівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти,
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»,
liubomyra.iliichuk@gmail.com

Протягом останніх років проводяться програмні дослідження з питань визначення й обґрунтування науково-методичних засад впровадження дистанційного навчання в закладах освіти. Дана форма навчання є не тільки найбільш прийнятною з точки зору економії як фінансового, так і часового ресурсу, але й здатна задовольняти потреби широкого кола споживачів освітніх послуг. Дистанційне навчання здійснюється завдяки використанню комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію викладачів та студентів на різних етапах навчання, а також самостійну роботу здобувачів вищої освіти з матеріалами інформаційної мережі. Відтак одним із провідних завдань, які стоять перед закладами вищої освіти, є не тільки впровадження системи дистанційного навчання, а й забезпечення сприятливого впливу інноваційних технологій на підвищення якості освітнього процесу.

Дистанційне навчання являє собою сукупність інформаційних технологій, що забезпечують оволодіння здобувачем вищої освіти великим обсягом навчального матеріалу. Воно передбачає інтерактивну взаємодію студентів і викладачів у процесі навчання, надання їм можливості самостійної роботи із засвоєння навчального матеріалу, оцінювання знань та умінь у процесі навчання. Відтак до переваг дистанційного навчання належать:

- інтерактивність (дозволяє налагодити і стимулювати зворотний зв'язок, забезпечити діалог і підтримку здобувачів вищої освіти);
- гнучкість (дає можливість студентам не відвідувати навчальних занять, а навчатися у зручній для себе час та у зручному місці);
- індивідуалізація (дозволяє реалізувати для здобувачів вищої освіти індивідуальну навчальну програму й індивідуальний навчальний план, послідовність вивчення предметів на основі індивідуального графіку);
- економічність (передбачає ефективне використання навчальних площ та технічних засобів, концентроване та уніфіковане представлення інформації, використання і розвиток комп'ютерного моделювання, що призводить до зниження витрат на підготовку фахівців, відсутність проблеми придбання навчальних матеріалів та підручників);
- технологічність (забезпечує використання у навчальному процесі нових досягнень інформаційних технологій, які сприяють входженню людини до світового інформаційного простору);

- інформаційна забезпеченість (дозволяє студентам отримати доступ до комплекту необхідних навчальних матеріалів у сучасному електронному вигляді безпосередньо з серверу вищого навчального закладу, де вони навчаються, інших ВНЗ та Інтернет-ресурсів);
- якість (передбачає підготовку дидактичних засобів навчання, до розробки яких залучається найкращий професорсько-викладацький склад, використання найсучасніших навчально-методичних матеріалів);
- паралельність (здійснюється одночасно з професійною діяльністю або з навчанням за іншим напрямом підготовки, тобто без відриву від виробництва або іншого виду діяльності);
- відкритість і об'єктивність оцінки знань студентів, її незалежність від викладача, оскільки використовуються сучасні комп'ютерні технології і відповідні програми виставлення оцінок за шкалою ЄКТС;
- висока самоорганізація студентів, при якій підвищується творчий та інтелектуальний потенціал, прагнення до здобуття знань, уміння взаємодіяти з комп'ютерною технікою і опанування сучасними інформаційними технологіями [1, с. 4].

Сьогодні для вітчизняних закладів вищої освіти найоптимальнішим є поєднання традиційної і дистанційної форм навчання при вивченні окремих модулів. Як свідчать практика й низка досліджень, тенденція навчання чітко розвивається у напрямі змішаного навчання. Цей формат є більш гнучким порівняно з традиційним навчанням, він надає можливість закладам вищої освіти пропонувати навчання у різних умовах доставки навчального матеріалу [3]. Змішане навчання переважно складається із трьох етапів: дистанційне вивчення теоретичного матеріалу, засвоєння практичних навичок у формі аудиторних занять, складання екзамену/заліку і виконання випускного кваліфікаційного проекту (роботи).

Змішане навчання являє собою модель використання розподілених інформаційно-освітніх ресурсів у очному навчанні із застосуванням елементів асинхронного і синхронного дистанційного навчання. Мета навчання при змішаній формі залишається та ж сама, але змінюються засоби і методи її досягнення, а також нові можливості отримує система контролю знань студентів, зокрема, використання автоматизованих контролюючих систем у поєднанні із традиційними методами контролю. Загалом при змішаному підході навчальний процес у ВНЗ складається з двох основних етапів і полягає в тому, що частину навчального матеріалу здобувачі вищої освіти освоюють у традиційних формах навчання, а іншу – з використанням технологій дистанційного навчання. Співвідношення окремих частин визначається готовністю закладу вищої освіти до такої побудови навчального процесу, а також технічними можливостями здобувачів, тобто спостерігається поступовий підхід до «гнучкого навчання» [2, с. 59].

В останні роки дистанційне навчання активно впроваджується в освітній процес закладів вищої освіти. Так, у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» успішно функціонує Навчально-науковий

центр якості надання освітніх послуг і дистанційного навчання (<http://www.d-learn.ru.if.ua/>). Основною метою діяльності Центру є впровадження у навчальний і науково-дослідний процес університету інформаційно-комунікаційних технологій, насамперед дистанційного навчання. У систему дистанційного навчання завантажено навчально-методичні матеріали до всіх навчальних курсів, які студенти вивчають на певному етапі навчання (лекції, практичні завдання, ресурси, словники, тести тощо). Відтак студенти очної і заочної форми навчання мають доступ до всіх матеріалів, необхідних для вивчення навчальних дисциплін, а також змогу пройти тестування задля виявлення рівня оволодіння знаннями з певного курсу. Це в свою чергу дає можливості для проведення інноваційних форм занять, зокрема лекцій, адже вивільняється час, який викладач витрачав на повідомлення інформації, на «живе» діалогове спілкування із здобувачами вищої освіти, а також практичних (лабораторних, семінарських) занять, коли стає більш можливим проведення веб-квестів, ділових і рольових ігор, дискусій, дебатів, групових тренінгів тощо.

Отже, впровадження дистанційного навчання в освітній процес закладів вищої освіти дозволяє здійснити оновлення змісту, форм і методів навчання відповідно до сучасних потреб суспільства. Відтак ефективність застосування дистанційного навчання значною мірою залежить від науково-методичного і матеріально-технічного забезпечення закладу вищої освіти, рівня підготовки викладачів та готовності здобувачів до реалізації даної форми навчання.

Список використаних джерел

1. Адамова І., Головачук Т. Дистанційне навчання: сучасний погляд на переваги та проблеми. Витоки педагогічної майстерності. 2012. Вип. 10. С. 3-6.
2. Ліщинська Л.Б. Використання інноваційних і традиційних технологій навчання у ВНЗ в умовах інформатизації освіти. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія: матеріали міжвузівського вебінару / відп. ред. Л.Б.Ліщинська. Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ, 2017. С. 56-60.
3. Рафальська О.О. Технологія змішаного навчання як інновація дистанційної освіти. Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво. 2013. Вип. 11. С. 128-133.

ДИДАКТИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЗАСОБАМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Коханко Оксана Григорівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкового навчання,
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова,
o.g.kohanko@gmail.com

Дистанційною формою навчання вже сьогодні нікого не здивуєш. Вона активно впроваджується на усіх освітніх рівнях. Саме така форма навчання забезпечує реалізацію права на доступність освіти кожній людині, що передбачено Законом про освіту. Особливо активно дистанційне навчання впроваджується у системі вищої освіти і педагогічні ЗВО не виключення. Врегулювання прав та обов'язків тих, хто навчається дистанційно і тих, хто викладає дистанційні курси відбувається згідно Положення про дистанційну освіту та Концепції розвитку